

Τοῦ Δημήτρη Νατσιοῦ, Δασκάλου

«Ἐκ τῶν γραμμάτων γεννᾶται ἡ προκοπὴ καὶ λάμπουν τὰ ἔθνη»

Ρήγας Φερραῖος

«Εἰς τῶν Φράγκων ὑποσχέσεις μὴ στηρίζετε ἐλπίδας/ Ἐμπορος ὁ βασιλεὺς τῶν ἀγοράζει καὶ πωλεῖ/ Εἰς τῶν τέκνων σας τὰς λόγχας καὶ ἀσπίδας καὶ κοπίδας,/ Εἰς αὐτὰ, αὐτὰ καὶ μόνον ἡ ἐλπίς ἄς στηριχθεῖ./ Ἀπὸ τοῦς ἀγρίους Τούρκους καὶ τοῦς πονηροὺς Λατίνους/ Ὅσο δυνατοὶ κί ἂν εἴσθε δεινοὺς τρέχετε κινδύνους» (Κ. Σαρδελῆ «Ἡ Ρωμηοσύνη καὶ ὁ Φῶτης Κόντογλου», ἐκδ. «Ἀστήρ», σέλ. 47).

Τὸ ποίημα, τὸ παραπάνω ἀπόσπασμα, δὲν εἶναι γραμμένο, ὅπως θὰ περιμενε κανεὶς, ἀπὸ Ρωμηό. Εἶναι τοῦ λόρδου Βύρωνα ἀπὸ τὸ ἔργο του «Δὸν Ζουάν».

Δυστυχῶς τὸ μόνο ποῦ διδάσκει ἡ ἱστορία εἶναι ὅτι κανεὶς δὲν διδάσκεται ἀπ' αὐτήν. Οἱ Λατίνοι, οἱ Φραγκογερμανοὶ εἶναι πονηροί, γράφει ὁ ποιητής, τὰ δάνειά τους, ἡ μνημονιακὴ φρίκη, τὰ φάρμακά τους, μᾶς ἐξοντώνουν. «Τρία πράγματα ἐχάλασαν τὴν Ρωμανίαν ὅλην, ὁ φθόνος, ἡ φιλαργυρία καὶ ἡ κενὴ ἐλπίδα», ἔλεγε ἕνας παροιμιακὸς λόγος τῶν χρόνων τῆς Ἄλωσης τῆς Πόλης. Ἄς προσέξουμε τὴν «κενὴ ἐλπίδα», τὰ «λόγια τὰ παχιά», τὰ «λιθάρια

στὸν τουρβά», ὅπως ἔλεγε ὁ Μακρυγιάννης. Τὸ ζητούμενο σήμερα εἶναι ὁ ἀπεγκλωβισμός, ἡ ἀπελευθέρωσή μας ἀπὸ τὸ καταδιεφθαρμένο κομματικὸ κράτος, ἡ καινὴ, καὶ ὄχι ἡ κενὴ ἐλπίδα. Ποῦ νὰ τὴν βροῦμε ὅμως, πῶς θὰ ἀπεκδυθοῦμε τὸ ξεραμένο φιδόδερμα τοῦ κενοῦ, τῆς θλίψης, τῆς παραίτησης;

Κάθε πρωὶ μπαίνω στὴν τάξη καὶ ἔχω ἐνώπιόν μου 25 παιδιά. Πρόσωπα φωτεινά, δροσερὰ ἐλπίδες, γέλια τραγανιστά, ὅλο φῶς ἢ αἴθουσα. (Μὰ καὶ ἡ λέξη αἴθουσα, φῶς σημαίνει. Ἐκπληκτικὰ τὰ παιχνιδίσματα τῆς γλώσσας μας. Τὸ ἀρχαῖο ρῆμα αἴθω, σημαίνω καίω, φωτίζω, ἀνάβω. Ἀπὸ τὸ ρῆμα αὐτὸ παράγεται ἡ αἴθουσα).

Σκέφτομαι, ὅλοι μας περιμένουμε τὸν Ἔνα, τὸν χαρισματικὸ, τὸν ἡγέτη «γιὰ νὰ μᾶς βγάλει ἀπὸ τὴν κρίση». Εἰς μάτην. «Τὸ τῆς πόλεως ἦθος ομοιοῦται τοῖς ἀρχουσι». Μᾶς κατάντησαν σὰν τὰ μοῦτρα τους, ἀπὸ μπακίρι χρυσὸ δὲν βγάζεις. Ἄλλοῦ βρίσκεται ἡ λύση. Γυρίζω πίσω, μνημονεύω Διονύσιο Σολωμό. Τὸ 1842, τὴν ἡμέρα τοῦ Ευαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καὶ τῆς Ἀνάστασης τοῦ Γένους, γράφει σὲ γράμμα τοῦ στὸν Τερτσέτη, τὸν ἀπομνημονευματογράφο τοῦ Κολοκοτρώνη: «Εἶναι 21 χρόνια ποὺ σὰν σήμερα ἡ Ἑλλάδα ἔσπασε τὶς αλυσίδες. Ἡ μέρα αὕτη τοῦ Ευαγγελισμοῦ εἶναι μέρα γιὰ χαρὰ καὶ δάκρυα. Χαρὰ γιὰ τὰ μελλούμενα, δάκρυα γιὰ τὴν σκλαβιὰ τὴν περασμένη. Καὶ γιὰ τὸ σήμερα τί νὰ πῶ; Ἡ διαφθορὰ εἶναι τόσο γενικὴ κ' ἔχει ρίζες τόσο βαθιές, ποὺ σὲ κάνει νὰ σαστίζεις. Μόνο ὅταν τὰ αἴτια τῆς διαφθορᾶς ἐξολοθρευτοῦν πέρα γιὰ πέρα, θὰ μπορέσουμε νὰ ἔχουμε μίαν ἠθικὴ ἀναγέννηση. Τότε τὸ μέλλον μας θὰ εἶναι μεγάλο, ὅταν ὅλα στηριχτοῦν στὴν ἠθικὴ, ὅταν θριαμβεύσει ἡ δικαιοσύνη, ὅταν τὰ γράμματα καλλιεργηθοῦν, ὄχι γιὰ μάταιη ἐπίδειξη. (σ.σ.: οἱ «νεόπλουτοι τῆς μάθησης», ὅπως ἔλεγε ὁ Σεφέρης), παρὰ γιὰ ὄφελος τοῦ λαοῦ, ποὺ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ Παιδεία καὶ ἀπὸ μόρφωση ἐθνικὴ. Τότε θὰ ἔχουμε – ἢ μάλλον θὰ ἔχουν τὰ παιδιά μας – μίαν ἠθικὴ ἀναγέννηση καὶ τὸ μέλλον τῆς πατρίδας μας θὰ εἶναι μεγάλο».

Σκέφτομαι, μὲς στὴν τάξη, ἔχοντας μπροστὰ μου τὴν ἀθωότητα τοῦ παραδείσου, τὰ παιδιά, ὅτι ἀπὸ ἐδῶ, τὴν τάξη, πρέπει νὰ ἀρχίσει τὸ ἀνέβασμα. Ἀπαραίτητη προϋπόθεση ἡ αἴσθησις

τοῦ Χρέους. Στὴν πατρίδα ἀνήκουμε, δὲν μᾶς ἀνήκει. Ἡ ἰθαγένεια εἶναι δάνειο, ποῦ ὅσο τὸ ὑπηρετεῖς καὶ τὸ ἀποπληρώνεις, κάθε στιγμή τῆς ζωῆ σου, συμβάλλεις στὴν «τεκνογονία τῆς ἀρετῆς». Εἶναι «ζυγὸς χρηστὸς καὶ φορτίον ἑλαφρὸν» ἡ διακονία τῆς πατρίδας.

Ἔχω πάντα κατὰ νοῦ ὅτι ζοῦμε, ἔχει εἰπωθεῖ ἀπὸ τὸν Χατζηδάκι, μία νέα Τουρκοκρατία, ὑπουλη καὶ δολερή. Ὁ ἐξευρωπαϊσμός μας ἦταν τὸ καλλιτεχνικὸ ὄνομα τῆς νέας δουλείας. Ἡ παιδεία, ἡ διδαχὴ ἡμῶν τῶν δασκάλων, νὰ λάβει τὴν μορφή τοῦ «Κρυφοῦ Σχολειοῦ». Δὲν εἶναι ὥρα γιὰ πολλὰς γραμματικές, φλυαρίες τῶν ἀχρηστων βιβλίων, ἀνούσιες παπαγαλίες. Ἄς πεταχτοῦν στὴν ἀκρὴ τὰ βιβλία καὶ ἄς μιλήσει ἡ καρδιά. Παλιὰ ὑπῆρχε ἓνα μάθημα, ποῦ τὸ ἔλεγαν «πατριδογνωσία»; Αὐτὸ δὲν θέλουν σήμερα οἱ μαθητὲς μας; Νὰ γνωρίσουν τὴν πατρίδα τους. Αὐτὸ ποῦ βλέπουμε καὶ βλέπουν τὰ ἀγούρα μάτια σήμερα δὲν εἶναι ὁ τόπος μας, «ἀλλὰ ἓνας ἐφιάλτης μὲ ἐλάχιστα φωτεινὰ διαλείμματα, γεμάτα μὲ μία πολὺ βαριὰ νοσταλγία. Νὰ νοσταλγεῖς τὸν τόπο σου, ζώντας στὸν τόπο σου τίποτε δὲν εἶναι πιὸ πικρό», γράφει μὲ πικρὰ ἀνείπωτη ὁ Σεφέρης. Τὸ μάθημα τῆς «Πατριδογνωσίας», ἡ νοσταλγία τοῦ τόπου, νὰ γίνει νόστος («νόστιμο ἡμᾶρ»), νὰ γυρίσουμε πίσω, νὰ ἐπιστρέψουμε, «ἐλθόντες εἰς εἰσὸν», στὸ ἐνδοξο καλυβάκι μας καὶ νὰ πιᾶσουμε τὸ νῆμα ἀπὸ τὴν ἀρχή. Στὸ Δημοτικὸ σχολεῖο μπορεῖ νὰ γίνει αὐτό. Προλαβαίνουμε. Οἱ ψυχὲς τῶν μικρῶν παιδιῶν δὲν ἔχουν σακατευθεῖ ἀπὸ τὰ δηλητήρια ποῦ «χάλασαν» τὶς γενιὲς τῆς «Ἀλλαγῆς». Ἀφήσαμε τόσα χρόνια τὴν παιδεία, τὴν μόρφωση τῶν Ἑλλήνων στὰ χέρια τῆς ψευτοπροοδευτικῆς λέπρας, τῶν σαлтаδόρων καὶ κατανήσαμε ρεντίκοιο τῆς Οἰκουμένης. Ἡ λεγόμενη κρίση εἶναι συνέπεια μίας ὀρισμένης παιδείας. Εφ' ὅσον αὐτὴ ἡ Παιδεία τοῦ χαβαλέ, τῆς κατάληψης, τοῦ ἀσύλου, τῆς μετριοκρατίας τῶν ἐκπαιδευτικῶν εὐθύνεται γιὰ τὴν φρίκη, ὀφείλουμε νὰ τὴν πετάξουμε ἐκεῖ ποῦ ἀνήκει: στὸν ὑπόνομο τῆς ἱστορίας. (Ὅσοι διετέλεσαν ὑπουργοὶ Παιδείας, τὰ τελευταῖα 30-40 χρόνια, θέλουν... κρέμασμα).

Ξέρω, ἐκ πείρας, ὅτι τὸ νὰ διδάσκεις σήμερα, «ψυχὴ καὶ Χριστό», ἐν μέσῳ τῆς ἰδεολογικῆς τρομοκρατίας, ποῦ ἀσκοῦν οἱ ἀριστερόφωνοι συνδικαλιστὲς, εἶναι δύσκολο. Στοχοποιεῖσαι. Ἡ συνταγὴ γνωστὴ: «Ἐξόντωση διὰ τῆς γραφικότητος». Μὰ θέλει ἀρετὴ καὶ τόλμη ἡ ἐλεύθερη διδασκαλία. «Οὐδεὶς καθεύδων ἔστησεν τρόπαιον» (Μ. Βασιλείος) Ἄς τσιρίζουν οἱ... παιδοκτόνοι. (Παιδοκτόνους ὀνομάζει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος τοὺς γονεῖς καὶ διδασκάλους, ποῦ ἀμελοῦν τὴν σωστὴ ἀγωγή τῶν παιδιῶν. «Τούτους ἐγώ... καὶ αὐτῶν τῶν παιδοκτόνων χεῖρους εἶναι φαῖν' ἄν». Καὶ ἀπὸ παιδοκτόνους χειρότεροι... ΕΠΕ 24, 468 «πρὸς πιστὸν πατέρα»).

Αὐτὴ ἡ παιδοκτονία, ἡ μὴ ἀνατροφή καὶ μόρφωση τῶν παιδιῶν μὲ τὰ «παλιά, δικά μας πλούτη» (Παλαμᾶς), πρέπει, ἐσχάτη ὥρα ἐστὶ, πρέπει νὰ σταματήσει. Ἡ γνώμη τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου ἔχει μεγαλύτερη βαρύτητα ἀπὸ τῆς κάθε ἀνθυπομετρικότητας ποὺ τάχα καὶ ὑπουργεῖ τὴν ἐκπαίδευση.

Ἐπαναλαμβάνω: πετάξτε, ὅσοι πιστοὶ, ὅσοι φιλότιμοι δάσκαλοι, τὰ βιβλία γιὰ μία ὥρα τὴν ἡμέρα στὴν ἄκρη. Διδάσκουμε στὰ παιδιά τί χάσαμε, τί ἔχουμε, τί μᾶς πρέπει. Δὲν φοβόμαστε τὴν... σκὼνη τῆς ἰστορίας. «Οὐκ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως». (Τιμ. α΄7). Νὰ πιάσουμε πάλι τὴν διήγηση ἀπὸ τὴν ἀρχή, νὰ τοὺς διδάξουμε δύο ὀνόματα: Ἑλλάς καὶ ἐλευθερία. Νὰ ἀποστηθίσουν, ἢ καλύτερα, «νὰ ἐσωστηθίσουν», ὅπως ἔλεγε ὁ μακαριστὸς Γέροντας Παῖσιος ὁ Ἁγιορείτης, αὐτὰ τὰ δύο «μαθήματα».